

Telléry Márton VAKÁCIÓ

Könnyed, humoros történet következik. Mondjuk, nem is értem, miért akarna bárki másfélét olvasni. Mindnyájan tudjuk, mennyi szörnyűség történik a világban, ahogy azt is, életünk viszonylag rövid időn belül halállal végződik. Ezért önmagában képtelenség – találó kifejezéssel – könyvekbe temetkezni, hát még, ha a létünk kilátástalanságát boncolgatja, hosszasan és unalmasan. Mint a házukban lakó magányos, depresszív figura, aki egész nap sötét, földszinti lakásában ül, és már borítójukkal nyomasztó hatást keltő folyóiratokban novellákat olvas sötét, földszinti lakásokban élő, magányos, depresszív figurákról, akik egész nap otthon ülnek, és már borítójukkal nyomasztó hatást keltő folyóiratokat olvasnak. Mit mondjak: gratulálok.

véletlenül kivasalta

Persze, ízlés dolga, mit nevezünk humorosnak. Előfordul, hogy népirtással viccelődünk, és mindenki nevet, máskor meg szúrós tekintetek és dühös pisszegés jár azért, ha az ember élcélődni talál, hogy unokahúga véletlenül kivasalta a kisfia ingzsebében alvó fehéregerét. Egy haverom végigröhögte a *Passió* című, Jézus szenvedéseiről szóló filmet – azt hitte, vígjátékot lát. Tehát inkább azt mondom: szerintem humoros lesz a történetem, amit véletlenül hallottam.

Szeptember elején anyukámmal nyaraltunk a Balatonon. Ritkán fordul elő ilyesmi, talán ezért emlékszem mindenre. Ő a parton napozott, én a vízben lubickoltam, figyeltem az embereket.

– Gyuszi, menjél kijebbi! – tizenéves lány intette öccsét. – Ha megfulladsz, én leszek rohadtul leszidva.

Felnevettem, mire buta, meglepett arccal néztek felém. Két sört ittam csak, de a napsütéstől és víztől kellemes, bódult állapotba kerültem. Nem tudom, utoljára mikor éreztem ilyen jól magam.

A part felé tempóztam, hogy vessek egy pillantást anyukámra. Csukott szemmel feküdt, hatalmas, hájas teste mellett sörösüvegek heverték. Jóval többet ivott, mint én. Látszólag kifejezéstelen volt az arca, de éreztem, hogy boldog. Ő hatvanegy, én negyvenkét éves voltam. Egész életemben együtt laktunk, a börtönben töltött időt leszámítva.

jó az ilyesmiben

Mostanában szinte soha nem tudunk kimozdulni Budapestről, mert két idős, otthonához kötött embert látunk el, akik rajtunk kívül senkire nem számíthatnak. Akkor úgy éreztük, muszáj kikapcsolódnunk, megkértünk hát egy ismerőst, vállalja őket néhány napra. Mindkét öreggel eltartási szerződésünk van, miénk lesz a lakásuk, ha meghalnak. Anyukám intézte, jó az ilyesmiben. Emellett minden hónapban ilyen-olyan ürüggyel elszedjük a nyugdíjukat – nem panaszkodnak, nincs kinek. Különben is, azért spóroljanak, hogy az állam vagy valami távoli rokon örökölje meg? Jobb helyen van nálunk.

a szakma elitje

Nem mentem fel a lépcsőn, a part menti sekély víz iszapjában ülve néztem anyukámat. Régen sokat utaztunk együtt, jó móka volt. Külföldre is jártunk – főleg Ausztriába, Németországba, Svájcba, Észak-Olaszországba. A rendőrség a hozzánk hasonlókat utazó áruházi tolvajoknak nevezi. A szakma elitjéhez tartoztunk; jó kocsival, elegáns ruhában jártunk, megtanultunk kicsit németül, angolul és olaszul is. Parfümtől a ruháig mindent loptunk, leginkább elektronikai cikkeket. Az évek során szinte tökélyre vittük módszerünket, bár minden munka más volt, és állandóan tanulni, fejlődni kellett. Villámgyorsan, észrevétlenül csíptük le a lopásgátlókat, ügyelve, hogy háttal álljunk a kamerának, és ne tegyünk árulkodó mozdulatokat, amikor elrakjuk az árut. Nemegyszer lappal, de lapos képernyős tévével a kabátom alatt is kísértéltem a pénztárnál. Aztán, hogy anyukám idősebb lett, nem mozog már olyan jól, és börtönbe sem szívesen kerülnénk vissza, nyugalmasabb foglalkozást választottunk.

Felálltam, és ismét befelé indultam. A déli parton sokáig alig mélyül, jócskán kellett gyalogolni, hogy legalább derékig érjen. Középkorú pár mellett haladtam el, fröcsköltem magam előtt a vizet. Már vagy két órája fürödtem, de nem tudtam megunni.

– Valahogy lelkifurdalásom volt, ahogy néztem a riportot – hallottam a nőt. – Nyilván butaság, nem tehetünk róla, de akkor is. Egész nyáron itt pancsoltunk, szép volt minden, a legnagyobb gondunk, hogy hol adnak jobb fagyit, közben nem is olyan messze délre, Boszniában több mint harmincan haltak meg az árvízben. Ahogy mutatták azt az idős nénit a háza romjai előtt, amiben benne volt az egész élete, és már sírni sem volt ereje...

Lebuktam a víz alá, és tempózni kezdtem. Ki akartam próbálni, milyen messzire jutok egy levegővétellel. Ahogy húztam magam előre a cseppfolyósságban, fogantatásom története jutott eszembe, és ellenállhatatlan nevetnékem támadt. Prüszkölve buktam a felszínre. Anyukám mesélte, hogy troliztak apámmal – soha nem láttam –, és még hat óra előtt be akartak szaladni a patikába. Utána mentek fel hozzájuk. Viszont áramkimaradás miatt megállt a troli, és vagy tíz percig vesztegelt a Városligetnél. Mire odaértek, a patika bezárt. Ezért lettem én. Ha mindvégig megfelelő a vezeték áramellátása, ezt például nem tehetném – magasba rúgtam a lábamat, és csukott szemmel zuhantam a vízbe.

Aztán háton úsztam. Általános iskolás koromban jártam úszni az osztállyal. Anyukám mindig kakaóscsigát hozott, mikor értem jött. Most beleütközött a kezem valamibe – egy labda volt. Körbenéztem, és néhány huszoneves fiút pillantottam meg egy gumimatrac körül. Visszadobtam nekik a labdát.

– Köszönjük! – kiáltotta egyikük. – Na, hallod, Bálint, meséld már el nekik is, de részletesen! – fordult aztán a mellette állóhoz. – Annyira beteg történet, hogy beszartok.

filózol

– Jó, hát ööö... – kezdte az izmos, szőkésbarna srác. Szinte irritálón jóképű volt, akár a tinisztárok az amerikai filmekben. – Szóval, már így évekkkel ezelőtt kezdtem gondolkodni, hogy kéne valahogy jótékonykodni. Tudjátok, szegény, beteg gyerekek, vagy valami. Amikor ilyesmit látsz a tévében, filózol, hogy milyen szerencsés az életed, végül is mindened megvan, és segítened kellene. Szóval, szarul érzed magad, hogy nem teszel semmit, pedig volna rá lehetőség. Én meg ugye, már a fősvuli alatt apám egyik cégében dolgoztam, akkor sem ment rosszul, most még jobban össze vagyok szedve... Jó, nyilván nem vagyok milliárdos, vagy ilyenek, de azért nincsenek gondjaim.

– Ja, nyilván. Értjük.

elkezdtem agyalni

– Szóval, elkezdtem utalgatni összegeket alapítványoknak meg szervezeteknek. Nem ilyen durva pénzeket; ötven-százezer forintokat, mikor hogy jött ki. Volt, hogy el is mentem ilyen helyekre, és megkérdeztem, mi kéne, és ha olyan volt, megvettem. És ez így tényleg kurva jó érzés, ha konkrétan látod, hogy segítesz. Mit tudom én, például egy mozgássérült gyerek használja a laptopot, amit vettél, tanulásra meg mindenre. Szóval, tök jó, csak

egy idő után... Nem is az, hogy meguntam, csak elkezdtem agyalni, hogy lehetne valahogy feldobni a dolgot, valami poént vinni bele. Meg mindig volt bennem egy kis szadista hajlam is, vagy hogy nevezzem. Hogy miért, mondjuk, nem tudom... de az most nem is lényeg.

– Ja, az most mindegy. Csak mondjad!

milyen durva már

– Mondom, mondom. Tehát, egy darabig nem utaltam senkinek, viszont gyűjtöttem. Minden hónapban félretettem valamennyit jótékony célra. Közben olyan csajokkal próbáltam ismerkedni, akik megfelelőek lehetnek. Nem volt könnyű, mert a mi körünkben, meg az ő barátnőik között nem igazán voltak ilyenek, én pedig meg akartam találni a tökéleteset. Mindegy, nem részletezem, eltartott egy darabig, de végül sikerült. Egy Móni nevű csajt szedtem össze egy proosztó szórakozóhelyen. Húszéves, szőke... nem nézett ki rosszul, de így semmi különös. Egy APEH kirendeltség büféjében dolgozott, ilyen, izé... büfésként. Poénkodtam is vele, hogy keresztülment-e valami átvilágításon, hogy megkapja ezt a felelősségteljes állást. Szülei elváltak, anyjával lakott albérletben, aki takarítónő egy kórházban. Enyhén szólva nem vetette fel őket a pénz. Mindegy, rendesen udvaroltam neki, elegáns éttermekbe vittem, ajándékot vettem, virágot satöbbi. Közben beszélgettünk utazásról, meg ilyenekről, és kiderült, hogy soha életében nem volt külföldön! Ez nekem tökéletes hír volt, de akkor is, milyen durva már! El se akartam hinni először. Mert jó, ha egy nyírségi tanyáról valaki húszéves koráig nem járt külföldön, nem csodálkozom. De egy ilyen pesti csaj! Rendben van, hogy csórók, de akkor is. Bécs busszal sem több, mint három óra, ki lehet ugrani egy napra. Vagy felülsz egy vonatra észak felé, és máris Szlovákiában vagy.

– Felvidéken.

kurva lelkes volt

– Jó, mindegy. Külföld. De a horvát tengerparton is lent vagy öt óra alatt kocsival. Négy alatt is, ha rendesen nyomod neki. Mindegy, lényeg a lényeg, egyre szorosabbra fűztem a kapcsolatunkat, és megígértem, hogy elviszem egy egzotikus nyaralásra. A karácsonyi szünetet tűztük ki erre a célra; mondtam, addig gyűjtse a szabadságot, hogy legyen legalább három hetünk. Aztán útikönyveket nézegettünk, az internetet satöbbi, beszélgettünk, hogy hova menjünk... Kurva lelkes volt, azt el nem tudjátok képzelni. Hülyeség, de az jutott eszembe, mintha eljött volna neki a megváltó, és felajánlotta, hogy elviszi kirándulni a mennybe, vagy nem tudom... Mindegy, végül egy Karib-szigeteki nyaralás mellett döntöttünk; gyönyörű tengerpart, pálmafák, luxusszálloda, luxushajó-kirándulás, satöbbi, előtte néhány nap New Yorkban karácsonyi vásárlással, limuzinos városnézéssel... Az anyja egyedül tölti majd az ünnepeket, de ez van. Kap szép szuvenírt.

undorodtam tőle

– Persze, ezután állandóan az utazást tervezgettük, hogy lesz, mint lesz, mit csinálunk majd ott... Elvittem új bikinit venni, bár még hónapokra volt az indulás. Aztán egyik este, mikor nálam volt, mondtam, hogy másnap befizetjük a nyaralás egy részét. Előtte kivettem a bankból a kétmillió forintot, amit erre szántam – nemcsak húszasokban, hanem öt- meg tízezresekben is, hogy fizikailag minél többnek tűnjön. Kipakoltam az asztalra, mondtam, fogja meg, rakosgassa nyugodtan. Azt az ilyen... nem is tudom, félszeg, de egyszerre átszellemült arcot... Á, nem is tudom leírni baszd meg... Valahogy undorodtam tőle akkor. Később poénból pókéreztünk a pénzzel – egész este nem tért magához, olyan volt, mintha be lenne állva.

teljesebb boldogság

– Na, aztán a következő délután elmentünk befizetni a cuccot. Előre megbeszéltem az alapítvánnyal – kicsit csodálkoztak, mondjuk, hogy készpénzben viszem, de nem ellenkeztek. Az volt a poén, hogy Móninak az utolsó pillanatig nem tűnt fel, hogy nem egy utazási irodában, vagy valami hasonló helyen vagyunk. Csak miután átadtam a pénzt, és az alapítvány vezető munkatársai meg a szülők képviselői megköszönték a gyerekek nevében, kezdte kapizsgálni, hogy gáz van. Amúgy akkor értettem meg, miért mondják, hogy „leesett az álla” valakinek. Kinyílt a szája, és nem bírta becsukni. Ezután elmondtam, hogy eleinte a barátnőmmel egzotikus utazásra gyűjtöttük a pénzt, de rájöttünk, hogy sokkal jobb, ha beteg gyerekek gyógyulását segítjük elő. Mi hál’ Istennek egészségesek vagyunk, és egyetértettünk abban, hogy ez a cselekedet mérhetetlenül teljesebb boldogsággal fog eltölteni, mint a tenger meg a pálmafák. Közben alig bírtam ki röhögés nélkül, mert a csaj olyan arcot vágott, mint egy különösen ostoba, döglött csirke, aki nem képes elhinni, hogy kipurcant, vagy nem is tudom...

vicces

A fiú hallgatósága nevetésben tört ki. Én is. Közben a partot kémleltem, és láttam, anyukám igyekszik feltápáskodni a törölközőről, csak állandóan visszahuppan. Szívesen meghallgattam volna még a történet végét, de félttem, megüti magát, úgyhogy elindultam kifelé. Egy darabig nyugton ült, csak a fejét ingatta, aztán megint megpróbált felállni. Kiabáltam, hogy maradjon, mindjárt ott leszek és segítek – hiába. El is jutott odáig, hogy két lábra emelkedjen, és kis terpeszben, berogyasztott térdel billegett, akár egy óriási, részeg kacsa. De nem tudta tartani magát, lassan négykézlábra ereszkedett. Iszonyat vicces látványt nyújtott.

Aztán kiértem a partra, megittam hideg vízzel, és megmostam az arcát. Forró volt a bőre, és vörös, mint a rák. Nagy nehezen eltámogattam egy vécéig, majd vissza az apartmanunkhoz – szerencsére a közelben volt. Közben nem beszélt, csak dűnnyögött valamit.

A kertben fektettem le egy árnyékos nyugágyba. Napozás utáni sprayt kerestem, befújtam a testét. Alig tiltakozott. Hoztam neki egy üveg vizet, magamnak sört, és mellé telepedtem egy kempingszékbe.

- Műa aa – hallottam motyogását egy idő után.
- Mi van? – kérdeztem.
- Műanyag – mondta érthetőbben, és tétován az ég felé bökött.

Teljesen felhőtlen volt az ég, és olyan hibátlan sötét-világoskék, amilyen csak szeptemberben lehet. Ahogy megvizsgáltam, nekem is természetellenesnek tűnt. Kellemesen természetellenesnek, mint egy gondosan festett gyerekjáték.

- Műanyag... – folytatta –, nem igazi... Akkor alatta se... – legyintett körbe – semmi se igazi...
- Anyuka – nevettem –, te nagyon be vagy nyomva.

kép | Tamara Lischka lensculture.com